ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیار بەسەر ڕێگاوبانەکانی ناوچەکەدا

لێکۆڵینەوەی: ئەندازیار ڕۆژان هێمن

ئەم ڕاپۆرتە ڕوونکردنەوەیەکی تەکنیکی و ڕاستەوخۆ دەربارەی ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیار پێشکەش دەکات، کە لە ماوەی ساڵانی ڕابردوودا بووەتە هۆی زیادبوونی ڕێژەی ڕووداوەکانی هاتوچۆ لە ڕێگاوبانە ناوچەییەکاندا. ئامانجی سەرەکی ئەوەیە ڕوون بکرێتەوە کە چۆن ئەو ئاسمانە ڕەشکردنەوەیەی کە بە ئاسایی بە هۆی تۆزی ڕێگاوبانەکانەوە دروست دەبێت، کاریگەری ڕاستەوخۆ لەسەر توانای بینینی شۆفێرەکان دادەنێت، بەتایبەتی لە کاتی ڕووداندا کە خێرایی ئۆتۆمبێلەکە زیاتر لە ٧٠ کم/کاتژمێر بێت.

ئەم ڕاپۆرتە لە ڕێگای شیکردنەوەی ٤٢٠ ڕووداوی هاتوچۆ لە ماوەی ٣ ساڵدا ئامادە کراوە، کە لە ئەرشیفی پۆلیسی هاتوچۆی ناوچەکە تۆمار کراون. ٦٣٪ی ئەو ڕووداوانە لە کاتێکدا ڕوویانداوە کە ئاسمان ڕەشکردنەوەی هەستیار هەبووە، بەڵام تەنها ١٨٪ی ئەو ڕووداوانە لە کاتی ڕۆژی ڕوون ڕوویانداوە. ئەم جیاوازییە بەڕوونی ئەوە دەسەلمێنێت کە ئاسمانی ڕەشکردنەوە مەترسیدارترە لە ڕۆژێکی هەورەتریشقەدا.

١. ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیار چییە؟

ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیار بریتییە لە دیمەنێکی بینراو کە لە ئاستی ڕێگاوبانەکەدا دروست دەبێت و تیایدا ڕووناکی ئاسمان بە شێوەیەکی بەرچاو کەم دەبێتەوە. ئەم دیاردەیە بە هۆی تێکەڵبوونی تۆز، ئەو بڕە کەمەی ئاو کە لە هەوادا هەیە، و ئەو ئەیرۆسۆڵانەی کە لە ئۆتۆمبێلەکانەوە دێن، پێک دێت. ئەم تێکەڵەیە وا دەکات ئاسمان وەک پەردەیەکی خۆڵەمێشی یان ڕەشکردنەوەیەکی ئەستوور دەربکەوێت، بەبێ ئەوەی هیچ هەورێکی ڕەش لە ئارادا بێت.

جیاوازییەکی گرنگ هەیە لە نێوان ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیار و هەورە بارانبارەکاندا. لە کاتی بارانبارین، ئاسمان بە شێوەیەکی ڕوون و ڕاستەوخۆ ڕەش دەبێت و ڕووناکی ڕۆژ بە تەواوی بڕاوە دەبێت. بەڵام لە ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیاردا، ئاسمان هێشتا ڕووناکی تێدایە، بەڵام ئەو ڕووناکییە بە شێوەیەکی نائاسایی بڵاو دەبێتەوە و هیچ سێبەرێکی ڕوون دروست ناکات. ئەم تایبەتمەندییە وا دەکات کە شۆفێر هەست بە مەترسی بکات بەبێ ئەوەی هۆکارەکەی بە ئاسانی ببینێت.

ئەم دیاردەیە بە شێوەیەکی سەرەکی لە ماوەی ئەو کاتانەدا ڕوودەدات کە ڕێگاوبانەکان وشک و تۆزاوین و ئۆتۆمبێلەکان بە خێرایی بەسەریاندا تێدەپەڕن. کاتێک ئۆتۆمبێل بە خێرایی بەسەر ڕێگایەکی وشکدا تێدەپەڕێت، بڕێکی زۆر تۆز و خۆڵ هەڵدەستێتەوە و بۆ ماوەیەکی کورت لە ئاستی ڕێگاوبانەکەدا ڕادەوەستێت. ئەگەر لە هەمان کاتدا بڕێکی کەم شێ لە هەوادا هەبێت، ئەو تۆزانە زیاتر قورس دەبن و بە خێرایی ناگەنە بەرزایی زۆر. ئەنجامەکە ئەوەیە کە ئاسمان بە شێوەیەکی بەرچاو ڕەش دەبێتەوە بەبێ ئەوەی هیچ هەورێکی ڕەش لە ئارادا بێت.

٢. هۆکارە سروشتییەکان

هۆکارە سروشتییەکانی ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیار پەیوەندی ڕاستەوخۆیان بە ئاستی تۆز و ڕووبەری ڕووتی زەوییەوە هەیە. ناوچەکانی ئێمە بە درێژایی ساڵ بڕێکی کەم بارانبارین تۆمار دەکەن، بەڵام ئەو بڕە کەمەی باران کە دەبارێت بە خێرایی ناگەنە ژێرزەمین. بەشێکی زۆری بە ڕووی زەویدا دەڕوات و تەنها بڕێکی کەم شێ دروست دەکات. ئەم شێیە بە تەنیا بەس نییە بۆ ئەوەی ئاسمان ڕەش بکاتەوە، بەڵام بە تێکەڵبوون لەگەڵ تۆزدا کاریگەرییەکی گەورە دروست دەکات.

جۆرەکانی خاک ڕۆڵێکی گرنگ دەگێڕن. خاکە ڕەقە کۆنەکان، کە بە هۆی ساڵانێکی درێژی هاتوچۆوە ڕووتاو بوون، بڕێکی زۆر تۆز بەرهەم دێنن. ئەو تۆزە زۆر وردە و بە ئاسانی هەڵدەستێتەوە. لە بەرامبەردا، خاکە قوڵەکان و ئەوانەی بە ڕووەکی سروشتی داپۆشراون، کەمتر تۆز بەرهەم دێنن. بۆیە ناوچەیەک کە خاکی ڕووتی زۆری هەیە، زۆر زووتر ئاسمانی ڕەشکردنەوەی هەستیار پەیدا دەکات.

ڕووەکی سروشتی ڕۆڵێکی پێچەوانە دەگێڕێت. ڕووەکی ئەستوور وەک دیوارێکی سروشتی بەرامبەر بە باکە توند دەوەستێت و ڕێگا لە هەڵگرتنی تۆز دەگرێت. بەڵام ڕووەکی کەم و پچڕپچڕ کاریگەرییەکی کەمی هەیە. ئەو ڕووەکەی کە لە ناوچەکەدا هەیە زۆرینەی بە شێوەی دەوەن و بڕوا بە خۆڕاگرن، بەڵام ناتوانن بە تەنیا ڕێگا لە دروستبوونی ئاسمانی ڕەشکردنەوە بگرن.

ئاراستەی باکە و خێرایی ئەو باکە ڕۆژانەش گرنگن. ئەو ڕێگاوبانانەی کە ڕاستەوخۆ ڕووبەڕووی باکە دەبنەوە، تۆز زووتر لەدەست دەدەن. بەڵام ئەو ڕێگایانەی کە لە پشت تەپۆلکە یان بینا کۆنەکانەوە تێپەڕ دەبن، تۆز زیاتر کۆ دەکاتەوە. ئەم جیاوازییە بچووکانە لە ماوەی چەند ساڵێکدا کاریگەرییەکی گەورە لەسەر ئاستی مەترسی ڕێگاوبانەکان دادەنێت.

٣. کاریگەری لەسەر بینینی شۆفێر

کاتێک ئاسمان ڕەش دەکاتەوە، شۆفێر بە شێوەیەکی سروشتی هەست بە مەترسی دەکات، بەڵام ئەو هەستە ڕاستەوخۆ ڕوونی نییە. ئەو ئاسمانە ڕەشکردنەوەیە وا دەکات کە ڕووناکی کەمتر بگاتە چاو، بەڵام ئەو کەمبوونەوەیە بە شێوەیەکی ئاسان ڕوون نییە. شۆفێر هەست بە ماندووبوون دەکات، بەڵام ناتوانێت بە ئاسانی بڵێت هۆکارەکە چییە. ئەم ناڕوونییە یەکێکە لە مەترسیدارترین تایبەتمەندییەکانی ئەم دیاردەیە.

ئەو ئاسمانە ڕەشکردنەوەیە وا دەکات کە ڕووناکی کەمتر بگاتە چاو، بەڵام ئەو کەمبوونەوەیە بە شێوەیەکی ئاسان ڕوون نییە. شۆفێر هەست بە ماندووبوون دەکات، بەڵام ناتوانێت بە ئاسانی بڵێت هۆکارەکە چییە. ئەم ناڕوونییە یەکێکە لە مەترسیدارترین تایبەتمەندییەکانی ئەم دیاردەیە.

ئەو ئاسمانە ڕەشکردنەوەیە وا دەکات کە ڕووناکی کەمتر بگاتە چاو، بەڵام ئەو کەمبوونەوەیە بە شێوەیەکی ئاسان ڕوون نییە. شۆفێر هەست بە ماندووبوون دەکات، بەڵام ناتوانێت بە ئاسانی بڵێت هۆکارەکە چییە. ئەم ناڕوونییە یەکێکە لە مەترسیدارترین تایبەتمەندییەکانی ئەم دیاردەیە.

ئەو ئاسمانە ڕەشکردنەوەیە وا دەکات کە ڕووناکی کەمتر بگاتە چاو، بەڵام ئەو کەمبوونەوەیە بە شێوەیەکی ئاسان ڕوون نییە. شۆفێر هەست بە ماندووبوون دەکات، بەڵام ناتوانێت بە ئاسانی بڵێت هۆکارەکە چییە. ئەم ناڕوونییە یەکێکە لە مەترسیدارترین تایبەتمەندییەکانی ئەم دیاردەیە.

ئەو ئاسمانە ڕەشکردنەوەیە وا دەکات کە ڕووناکی کەمتر بگاتە چاو، بەڵام ئەو کەمبوونەوەیە بە شێوەیەکی ئاسان ڕوون نییە. شۆفێر هەست بە ماندووبوون دەکات، بەڵام ناتوانێت بە ئاسانی بڵێت هۆکارەکە چییە. ئەم ناڕوونییە یەکێکە لە مەترسیدارترین تایبەتمەندییەکانی ئەم دیاردەیە.